

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО**

кафедра української філології і методики навчання фахових дисциплін

Лазаренко С. В.

**УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА (РІВЕНЬ А – 1):
ПРАКТИКУМ**

МОДУЛЬ 1. ЛЮДИНА. ЗНАЙОМСТВО

Одеса
2021

УДК 811.161.2'38(075.8)

*Рекомендовано до друку вченою радою ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського»
(протокол № ____ від _____ 2021 р.)*

Рецензенти:

О. М. Назаренко – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри прикладної лінгвістики Національного університету «Одеська юридична академія»

С. М. Мельник – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційної діяльності та медіа-комунікацій Державного університету «Одеська політехніка»

Українська мова як іноземна (рівень А – 1): практикум. Модуль 1.
Людина. Знайомство / С. В. Лазаренко. Одеса, 2021. – 53 с.

Практикум адресований тим, хто починає вивчати українську мову як іноземну. Він може бути використаний як у роботі під керівництвом викладача, так і при самостійному вивченні української мови. Значна кількість вправ, поданих у практикумі, дає змогу оволодіти основами фонетико-графічного та лексико-граматичного рівнів української мови, необхідними для подальшого вивчення української мови як іноземної. Комунікативні вправи, уміщені в посібнику, відповідають основним комунікативним інтенціям тих, хто починає вивчати українську мову, і сприяють формуванню комунікативних умінь і навичок іноземців. Діагностична робота, подана наприкінці практикуму, забезпечує повторення та контроль рівня опанування навчального матеріалу.

С.В. Лазаренко, 2021

ЗМІСТ

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА»

ВСТУП

ТЕМА 1. УКРАЇНСЬКИЙ АЛФАВІТ. ЗВУКИ ТА БУКВИ

ТЕМА 2. ІМЕННИКИ ІСТОТИ / НЕІСТОТИ. ЧИСЛО ІМЕННИКІВ

**ТЕМА 3. РІД ІМЕННИКІВ. ОСОБОВІ ТА ПРИСВІЙНІ
ЗАЙМЕННИКИ**

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

ДОДАТОК 1

ДОДАТОК 2

ДОДАТОК 3

ДОДАТОК 4

ДОДАТОК 5

ДОДАТОК 6

ДОДАТОК 7

ДОДАТОК 8

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	п.	л.	с.р.	інд	усьог о	п.	л.	с.р.	інд
1	2	3	4	5	6	2	3	4	5	6
МОДУЛЬ 1. Людина. Знайомство										
Тема 1. Український алфавіт. Звуки та букви.	12	8	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Іменники істоти / неістоти. Число іменників.	24	16	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Рід іменників. Особові та присвійні займенники.	24	16	-	8	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	60	40	-	20	-	-	-	-	-	-
МОДУЛЬ 2. Щоденне життя, побут										
Тема 1. Дієслово «БУТИ».	30	20	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Особові форми дієслова. Теперішній час.	30	20	-	10	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	60	40	-	20	-	-	-	-	-	-
МОДУЛЬ 3. Дім. Помешкання										
Тема 1. Прикметник. Питання до прикметника. Змінювання прикметників за родами.	30	20	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Прислівник. Питання до прислівника. Розрізнення прикметників і прислівників.	30	20	-	10	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 3	60	40	-	20	-	-	-	-	-	-

Модуль 4. Дозвілля, відпочинок										
Тема 1. Знахідний відмінок однини іменників і прикметників, особових і присвійних займенників.	50	40	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Знахідний відмінок множини іменників.	20	10	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Знахідний відмінок прикметників і присвійних займенників множини.	20	20	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 4	90	70	-	20	-	-	-	-	-	-
Модуль 5. Середовище перебування										
Тема 1. Особові форми дієслова «подобатися». Давальний відмінок особових займенників.	30	20	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Минулий час дієслів.	30	20	-	10	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 5	60	40	-	20	-	-	-	-	-	-
Модуль 6. Подорожі										
Тема 1. Місцевий відмінок іменників і прикметників однини, особових і присвійних займенників.	50	50	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Місцевий відмінок множини іменників.	20	10	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Місцевий відмінок прикметників і присвійних займенників множини.	20	10	-	10	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 6	90	70	-	20	-	-	-	-	-	-
Модуль 7. Навчання										
Тема 1. Дієслова другої дієвідміни.	50	40	-	10	-	-	-	-	-	-

Тема 2. Вираження часу	40	30	-	10	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 7	90	70	-	20	-	-	-	-	-	-
Модуль 8. Робота										
Тема 1. Орудний відмінок іменників і прикметників однини, особових і присвійних займенників.	50	40	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Орудний відмінок множини іменників.	20	10	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Орудний відмінок прикметників і присвійних займенників множини.	20	20	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 8	90	70	-	20	-	-	-	-	-	-
Модуль 9. Покупки										
Тема 1. Пряма та непряма мова	60	40	-	20	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 9	60	40	-	20	-	-	-	-	-	-
Модуль 10. Їжа та напої										
Тема 1. Родовий відмінок іменників і прикметників однини, особових і присвійних займенників.	40	30	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Родовий відмінок множини іменників і прикметників.	30	20	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Ступені порівняння прикметників.	20	10	-	10	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 10	90	60	-	30	-	-	-	-	-	-
Модуль 11. Природне середовище										
Тема 1. Дієслова руху без префіксів.	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Знахідний і родовий місцевий відмінки на позначення напрямку руху.	20	20	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Дієслова руху з префіксами.	40	20	-	20	-	-	-	-	-	-

Разом за модулем 11	60	40	-	20	-	-	-	-	-	-
Модуль 12. Послуги										
Тема 1. Вид дієслова		20	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Майбутній час дієслів недоконаного виду.		10	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Утворення форм наказового способу.		10	-	20	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 12	60	40	-	20	-	-	-	-	-	-
Модуль 13. Здоров'я та особиста гігієна										
Тема 1. Давальний відмінок іменників і прикметників однини, особових і присвійних займенників.	50	30	-	20	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Давальний відмінок множини іменників.	20	10	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Давальний відмінок прикметників і присвійних займенників множини.	20	20	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 13	90	60	-	30	-	-	-	-	-	-
Модуль 14. Традиції, звичаї та свята										
Тема 1. Складнопідрядне речення з підрядними означальними.	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Складнопідрядне речення з підрядними місця, часу, мети.	45	10	-	35	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Складнопідрядне речення з підрядними наслідку, причини та умови.	20	20	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 14	75	40	-	35	-	-	-	-	-	-

Модуль 15. Видатні постаті										
Тема 1. Дієприслівник. Творення й уживання.	30	5	-	25	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Дієприкметник. Творення та вживання.	30	5	-	25	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 15	60	10	-	50	-	-	-	-	-	-
Разом:	1095	730	-	365	-	-	-	-	-	-

ВСТУП

Курс «Українська мова як іноземна» у процесі підготовки іноземних громадян на підготовчих факультетах / відділеннях закладів вищої освіти України спрямований на забезпечення інофонів знаннями з найважливіших розділів української мови (фонетики, словотвору, лексики, граматики, орфографії, орфоєпії та пунктуації) з обсязі, необхідному для успішного складання вступних екзаменів для вступу до закладів вищої освіти України та подальшого навчання в них.

Кінцевим результатом опанування курсу є здатність інофонів практично застосовувати знання основних розділів української мови, а також уміння і навички усіх 4 видів мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, говоріння, письмо) під час розв'язання простих завдань і практичних проблем загальнокультурної та соціально-побутової сфери в україномовному середовищі; здатність до навчання та готовність підвищувати рівень своїх знань.

Відповідно до кінцевого результату основними завданнями вивчення курсу є: формування необхідних мовних навичок у всіх видах мовленнєвої діяльності (читанні, говорінні, письмі, аудіюванні); формування вмінь і навичок здійснювати ефективну комунікацію в україномовному середовищі; розвиток термінологічного тезаурусу інофонів відповідно до обраної спеціальності; вироблення необхідних орфографічних і пунктуаційних стереотипів, притомих для української мови.

Пропонований посібник містить практичні вправи, які сприятимуть інофонам оволодіти основами фонетико-графічного та лексико-граматичного рівнів української мови, необхідними для подальшого вивчення української мови як іноземної. Комунікативні вправи, уміщені в посібнику, відповідають основним комунікативним інтенціям тих, хто починає вивчати українську мову, і сприяють формуванню комунікативних умінь і навичок іноземців. Діагностична робота, подана наприкінці практикуму, забезпечує повторення та контроль рівня опанування навчального матеріалу.

Практикум призначений іноземним громадянам, які опановують курс «Українська мова як іноземна» на підготовчих факультетах / відділеннях закладів вищої освіти України, та може бути використаний як під час аудиторних занять під керівництвом викладача, так і під час самостійної роботи інофонів.

Тема 1. Український алфавіт. Звуки та букви (12 год.)

Мета: Ознайомити з співвідношенням між буквами та звуками сучасної української літературної мови; формувати навички читання слів з дотриманням орфоепічних норм сучасної української літературної мови; формувати навички правильно інтонувати речення різні за метою висловлювання.

Слухачі повинні **знати**:

1. Співвідношення між звуками та буквами сучасної української літературної мови.
2. Правила вимови звуків [Е] і [И] у слабкій позиції.
3. Правила вимови звуку [У] нескладотворчого.
4. Правила складоподілу.
5. Правила інтонування розповідного та питального речень (конструкції ІК-1, ІК-3)

Слухачі повинні **вміти**:

1. Правильно вимовляти голосні та приголосні звуки, зокрема й звуки [Е] та [И] у слабкій позиції, а також звук [У] нескладотворчий.
2. Правильно поділяти слова на склади
3. Правильно інтонувати речення залежно від мети висловлювання, акцентуючи при цьому найбільш важливі смислові компоненти (логічний наголос).
4. Продувати різні за метою висловлювання речення за моделлю.

Слухайте, повторюйте, читайте.

А а [a]

а – а – а

Слухайте, повторюйте, читайте.

О о [o]

о – о – о	о – а	оа
а – о – а – о	а – о	ао
о – а – о – а		

Слухайте, повторюйте, читайте.

У у [y]

у – у – у	у – о	уо
а – о – у	у – а	уа
у – о – а	а – у	ау
у – а – о	о – у	оу

Слухайте, повторюйте, читайте.

Е е [e]

а – о – у – е	а – е	ае
о – е – у – а	е – у	еу

у – а – о – е
у – е

у – е уе
о – е ое

Слушайте, повторяйте, читайте.

И и [и]

а – о – у – е – и
у – е – а – и – о
о – и – у – а – е

и – у иу
а – и аи

о – и ои
е – и еи

Слушайте, повторяйте, читайте.

М м (ем)

ма – ам, мо – ом, му – ум, ме – ем, ми – им
ма – ме, му – мо, ме – ми, ма – му
ам – ем, ум – ом, ем – им, ам – ум
ма – ма'ма

– ' –
ма'ма

Слушайте, повторяйте, читайте.

К к (ка)

ка – ак, ко – ок, ку – ук, ке – ек, ки – ик
ка – ке, ку – ко, ке – ки, ка – ку
ак – ек, ук – ок, ек – ик, ак – ук
ака' – а'ка, ако' – а'ко, аку' – а'ку, аке' – а'ке, аки' – а'ки
мак, о'ко

–	– ' –
мак	о'ко

Слушайте, повторяйте, читайте.

Б б (бе)

ба – аб, бо – об, бу – уб, бе – еб, би – иб
ба – бе, бу – бо, бе – би, ба – бу
аб – еб, уб – об, еб – иб, аб – уб
а – аба' – а'ба, о – обо' – а'бо, у – абу' – а'бу
ба – а'ба – ба'ба
Мама або баба.

– ' –
ба'ба

Слушайте, повторяйте, читайте.

П п (пе)

па – ап, по – оп, пу – уп, пе – эп, пи – ип

па – пе, пу – по, пе – пи, па – пу

ап – эп, уп – оп, эп – ип, ап – уп

а – апа', о – апо', у – апу'

па – ба, по – бо, пу – бу, пе – бе, пи – би

апа' – а'ба, апо' – а'бо, апу' – а'бу, апе' – а'бе, апи' – а'би

ма'па, па'пка

Слушайте, повторяйте, читайте.

В в (ве)

ва – ав, во – ов, ву – ув, ве – ев, ви – ив

ва – ве, ву – во, ве – ви, ва – ву

ав – ев, ув – ов, ев – ив, ав – ув

ава' – а'ва, ова' – о'ва, ува' – а'ву

а'ва – о'ва – у'ва – е'ва – и'ва

ква – кво – кву – кве – кви

а'ва – ка'ва

о'ва – мо'ва

ква – бук – ва бу'ква

ав – ма'впа [ма'упа]

ав – то – бус авто'бус [ауто'бус]

Слушайте, повторяйте, читайте.

Ф ф (фе)

фа – аф, фо – оф, фу – уф, фе – еф, фи – иф

фа – фе, фу – фо, фе – фи, фа – фу

фа – ва, фо – во, фу – ву, фе – ве, фи – ви

афа' – а'ва, афо' – а'во, афу' – а'ву, афе' – а'ве, афи' – а'ви

афе' – кафе'

Слушайте, повторяйте, читайте.

Т т (те)

та – ат, то – от, ту – ут, те – ет, ти – ит

та – те, ту – то, те – ти, та – ту

та – там, ту – тут

там $\neq$ тут

так, та'то, фо'то, те'ма, апте'ка

– – – апте'ка

Мама тут.
Тато там.
Тут баба.
Там тато.
Мама та тато.
Баба та мама.
Мама, тато та баба.

Мама тут.	ІК - 1
Тут баба.	

Мама тут.
Мама тут?
Так, мама тут.

Мама тут?	ІК - 3
Так, мама тут.	ІК - 1

Слухайте, повторюйте, читайте.

Д д (де)

да – ад, до – од, ду – уд, де – ед, ди – ид
да – де, ду – до, де – ди, да – ду
да – та, до – то, ду – ту, де – те, ди – ти
тат – дат, тот – дот, тут – дут, тит – дит, тет – дет
да'та, ва'да, вода', ди'во, доба', два, вдо'ма [удо'ма]

Слухайте, повторюйте, читайте.

С с (ес)

са – ас, со – ос, су – ус, се – ес, си – ис
са – се, су – со, се – си, са – су
су – су'мка
сад, суп, сумка

Тут буква «В».

Там буква «Ф».

Сумка тут?

Так, сумка тут.

Тут буква «Д».

Там буква «Т».

Сад там?

Так, сад там.

Слухайте, повторюйте, читайте.

З з (зе)

за – аз, зо – оз, зу – уз, зе – ез, зи – из
за – зе, зу – зо, зе – зи, за – зу
за – са, зо – со, зу – су, зе – се, зи – си
а'са – аза', а'со – азо', а'су – азу', а'се – азе', а'си – ази'
за – ва'за за – вод заво'д
зу – звук
зи – зима' [зи'ма'], му'зика [му'зи'ка]

Ваза тут.	Там завод.
Ваза тут?	Завод там?
Так, ваза тут.	Так, завод там.
Тут аптека, кафе та завод.	
Тут аптека або завод.	

Слухайте, повторюйте, читайте.

Н н (ен)

на – ан, но – он, ну – ун, не – ен, ни – ин

на – не, ну – но, не – ни, на – ну

но'та, ону'к, ону'ка, не'бо, оди'н, буди'нок, дити'на [ди'ти'на], студе'нт, студе'нтка, стака'н

Тут аптека та будинок.	Тут будинок.
Там один будинок.	Будинок тут?
Тут один будинок та один завод.	Так, будинок тут.

Онук та онука.	Студент та студентка.
Онук та онука вдома.	Тут студент, а там студентка.

Слухайте, повторюйте, читайте.

Л л (ел)

ла – ал, ло – ол, лу – ул, ле – ел, ли – ил

ла – ле, лу – ло, ле – ли, ла – лу

кла – кло – клу – кле – кли

ла – ла'мпа

ло – ми'ло, са'ло, ма'сло, молоко'

ла – кла – клас

ло – сло – сло'во, словни'к [слоуни'к]

ле – дале'ко

ул – бу'лка

лка – виде'лка [ви'де'лка]

Тут клас. Там студент.

Тут завод. Там один склад.

Тут словник. Там слово.

Тут молоко та булка.

Сад там. Сад далеко.
Сад далеко?
Так, сад далеко.

Слухайте, повторюйте, читайте.

Р р (ер)

ра – ар, ро – ор, ру – ур, ре – ер, ри – ир

ра – ре, ру – ро, ре – ри, ра – ру

дра – дро – дру – дре – дри

тра – тро – тру – тре – три

рка – рко – рку, рта – рто – рту, пра – про – пру

ри – три

ру – труд, рука'
 ро – уро'к, роди'на
 ра – брат, сестра' [се"стра], фра'за, спра'ва
 тра – тра'ктор

ка'рта = ма'па

ар — парк, па'рта, ка'рта
 ер – но'мер [номе"р]

Мама, тато, брат та сестра – родина.
 Тут урок. Тут буква «Б». Там фраза.
 Тут будинок номер два.
 Тут завод. Там трактор.
 Трактор там? Так, трактор там.

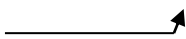
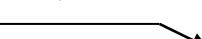
Слушайте, повторюйте, читайте.

Ц ц (це)

ца – ац, цо – оц, цу – уц, це – ец, ци – иц
 ца – це, цу – цо, це – ци, ца – цу
 це – це'нтр
 ци – цирк
 цу – цу'кор, цуке'рка
 Це клас. Тут студентка та студент

.

Це студент.
 Це студент?
 Так, це студент.

Це студент.	ІК - 1
 Це студент?	ІК - 3
 Так, це студент.	ІК - 1

Це фото. Там родина. Тут мама, тато, баба та дитина.
 Це сумка. Там сало, масло, молоко, цукерка та булка.
 Це Павло'. Павло – студент. Павло студент? Так, Павло – студент.
 Це Оле'на. Олена – студентка. Олена студентка? Так, Олена – студентка.

Слухайте, повторюйте, читайте.

—	— ' —	— — '	— ' — —	— — ' —	— — — '
мак	мама	або	музика	автобус	молоко
там	око	кафе		аптека	
тут	баба	вода		будинок	
так	мапа	доба		онука	
два	карта	завод		дитина	
сад	папка	зима		студентка	
суп	кава	один		далеко	
звук	мова	онук		родина	
клас	тато	студент		цукерка	
склад	фото	стакан		виделка	
три	тема	словник			
труд	дата	рука			
парк	вада	урок			
це	диво	сестра			
центр	вдома				
цирк	сумка				

Читайте запитання та дайте відповіді.

Зразок: *Це молоко?*
Так, це молоко.

Це стакан? Це лампа?

Це студент?

Це автобус?

Це павук?

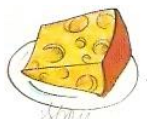
Це кава?

Це мапа?

Це вода?

Це будинок?

Це словник?

Підпишіть малюнки.

Зразок:

Це стакан.

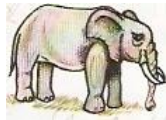
Складіть речення за малюнками.

Зразок:

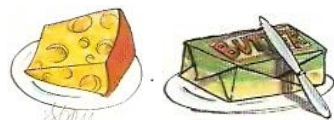
Це студентка та студент.

1)

2)

3)

4)

Читайте.

Це дитина. Це дитина? Так, це дитина.

Це студент? Так, це студент. Це студент Павло.

Павло –студент, а Олена – студентка.

«Б» – це буква, а [б] – це звук.

Це фото. Там родина. Там мама, тато, баба та дитина.

Це клас? Так, це клас. Тут студентка та студент.

Тато далеко? Так, тато далеко. Тато вдома.

Доповніть слова лівого стовпчика словом з правого стовпчика, що тематично відповідає їм.

Тато, мама, баба, ...

Цирк, завод, аптека, ...

Звук, буква, слово, ...

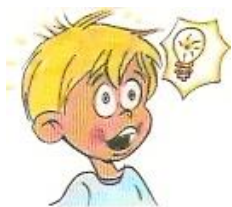
Масло, булка, сало, ...

Фраза

Цукерка

Дитина

Будинок

Запам'ятайте

Це студент.	ІК – 1
Це студент?	ІК – 3
Так, це студент.	ІК – 1

[в]	[у]
кава	вдома
мова	мавпа
буква	автобус

[е]	[е"]
те'ма	
сестра'	
кафе	'
но'мер	

[и]	[и^е]
оди'н	зима'
ми'ло	
дити'на	

Список рекомендованої літератури для поповнення знань з теми:

1. Вальченко І.В., Прилуцька Я.М. Ласкаво просимо!: Навчальний посібник з української мови для іноземних учнів підготовчого факультету. Частина І. Х.: ХНАМГ, 2010.
2. Вальченко І.В., Прилуцька Я.М. Ласкаво просимо!: Навчальний посібник з української мови для іноземних учнів підготовчого факультету. Частина ІІ. Х.: ХНАМГ, 2011.
3. Лазаренко С. В. Українська мова для іноземців (розмовно-фонетичний курс). Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2009. 104 с.
4. Мазурик Д. Українська мова для іноземців. Крок за кроком. Харків: Фоліо, 2017. 288 с.
5. Чистякова А. Б. Українська мова для іноземців: підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів Х.: Видавництво «ІНДУСТРІЯ», 2008. 384 с.

Тема 2. Іменники істоти / неістоти. Число іменників. (24 год.)

Мета: Ознайомити з засобами позначення м'якості приголосних звуків на письмі; розвивати знання про іменник як частину мови, зокрема: ознайомити з поняттями «істоти» та «неістоти», вчити розрізняти іменники істоти та неістоти, ознайомити зі способом утворення множини іменників в сучасній українській літературній мові; удосконалювати навички правильної вимови звуків сучасної української літературної мови; формувати навички правильно інтонувати речення конструкції ІК-2.

Слухачі повинні **знати**:

1. Засоби позначення на письмі м'якості приголосних звуків.
2. Поділ іменників на істоти та неістоти (питання ХТО? ЩО?).
3. Правила утворення множини іменників.
4. Правила інтонування стверджувального речення (конструкція ІК-2)

Слухачі повинні **вміти**:

1. Правильно вимовляти тверді та м'які приголосні звуки.
2. Правильно визначати іменники істоти та неістоти, ставити до них питання.
3. Правильно утворювати множину іменників.
4. Правильно інтонувати речення залежно від мети висловлювання, акцентуючи при цьому найбільш важливі смислові компоненти (логічний наголос).
4. Продувати різні за метою висловлювання речення за моделлю.

Слухайте, повторюйте, читайте.

І і [і]

і – і – і, і – и – у, іс – ір – ів

Гра, Іва'н, інститу'т [інсти'ту'т]

Іван і Іра.

Студент і студентка.

Цукор і цукерка.

Брат і сестра.

Це інститут. Тут студенти.

і = та

Слухайте, повторюйте, читайте.

М **И** – ми [ми]

І – мі [м'і]

Мі'сто, мі'сце

Б **И** – би [би]

І – бі [б'і]

Обі'д, кабіне'т

К **И** – ки [ки]

І – кі [к'і]

Кіт, кімна'та

П **И** – пи [пи]

І – пі [п'і]

Папі'р

В → **И** – ви [ви]
 → **І** – ві [в'і]

Він, вікно'

Т → **И** – ти [ти]
 → **І** – ті [т'і]

Стіл, по'тім

С → **И** – си [си]
 → **І** – сі [с'і]

Сік, сім

Н → **И** – ни [ни]
 → **І** – ні [н'і]

Ні, сніда'нок, університе'т [ун'іве^ирси^ете'т] Лі'то, лі'тера, лі'кар, лі'ки

Так =/ні

Р → **И** – ри [ри]
 → **І** – рі [р'і]

Тарі'лка

Ф → **И** – фи [фи]
 → **І** – фі [ф'і]

Фіа'лка

Д → **И** – ди [ди]
 → **І** – ді [д'і]

Дім, дід, ді'ти

З → **И** – зи [зи]
 → **І** – зі [з'і]

Дру'зі, зір

Л → **И** – ли [ли]
 → **І** – лі [л'і]

лі'тера = буква

Ц → **И** – ци [ци]
 → **І** – ці [ц'і]

Ціна'

Читайте.

Це фіалка, а це мак.

Це Іван. Він лікар.

Іван та Ірина – брат і сестра.

Це родина. Тут мама, тато, баба, дід і діти.

Це кабінет. Тут стіл, ваза, лампа та вікно.

Це університет. Тут клас. Там студенти.

Це стакан. Там сік. Це тарілка. Тут суп.

Це місто. Тут завод. Там трактор. Тут університет і кафе.

Там аптека та будинок. Там сад і парк.

Читайте.

Це дід? Так, це дід.

Це баба? Ні, це не баба. Це дід.

Це фіалка? Так, це фіалка.

Це мак? Ні, це не мак. Це фіалка.

Це кабінет? Так, це кабінет.
Це кімната? Ні, це не кімната. Це кабінет.
Це він? Так, це він.
Це вона? Ні, це не вона. Це він.

Прочитайте питання та дайте відповіді. Напишіть питання та відповіді.

Зразок: *Це велосипед?*
Так, це велосипед.

Це сестра?
Ні, це не сестра. Це брат.

Це стіл?

Це студент?

Це мама?

Це дерево?

Це іграшка?

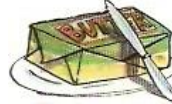
Це будинок?

Це кіт?

Це стакан?

Це масло?

Це папір?

Слухайте, повторюйте, читайте.

Й й [й]

ай, ой, уй, ей, ий, ій

ай – трамва'й, край

ей – кре'йда, музе'й, басе'йн

ій – воді'й

уй – здра'стуй, здра'стуйте

Слухайте, повторюйте, читайте.

Я я [ја]

Я, яйце', як, яки'й, я'блуко, аудито'рія [ауди'то'р'іа], акаде'мія
[акаде'м'іа]

Ю ю [йу]

юри'ст, юна'к, ю'ний

Є є [йе]

Є'ва, є, Євро'па

Ї ї [йі]

краї'на, Украї'на, Ки'їв

мій – моя' – моє' – мої'

твій – твоя' – твоє' – твої'

він – вона' – воно' – вони'

Слухайте, повторюйте, читайте.

Ш ш (ша)

ша – аш, шо – ош, шу – уш, ше – еш, ши – иш, ші – іш

ша – ше, шу – шо, ше – ши, ша – шу

са – ша, со – шо, су – шу, се – ше, си – ши, сі – ші

аса' – а'ша, асо' – а'шо, асу' – а'шу, асе' – а'ше, аси' – а'ши

ша'фа, ша'пка, шарф, ми'ша, зо'шит, маши'на, шофе'р, това'риш, шко'ла,
до'шка.

Це шафа. Тут шапка та шарф.

Це стіл. Там зошити.

Це школа. Там діти.

Це машина. Там шофер.

Слухайте, повторюйте, читайте.

Ж ж (жа)

жа – аж, жо – ож, жу – уж, же – еж, жи – иж, жі – іж

жа – же, жу – жо, же – жи, жа – жу

за – жа, зо – жо, зу – жу, зе – же, зи – жи, зі – жі

аза' – а'жа, азо' – а'жо, азу' – а'жу, азе' – а'же, ази' – а'жи

ша – жа, шо – жо, шу – жу, ше – же, ши – жи, ші – жі

теж, ніж, жук, журна'л, ї'жа, ве'жа, жа'рко, ва'жко, лі'жко, ло'жка,
дружи'на, інжене'р, жі'нка.

Це Павло. Він інженер.

Це кімната. Тут ліжко та стіл.

Це клас. Там журнал.

Це ніж, ложка та виделка.

Іван студент. Павло теж студент.

Ната'лка лікар. Світла'на теж лікар.

Слухайте, повторюйте, читайте.

Ч ч (че)

ча – ач, чо – оч, чу – уч, че – еч, чи – ич, чі – іч

ча – че, чу – чо, че – чи, ча – чу

час, чай, ру'чка, до'чка, чолові'к, чоти'ри, виклада'ч, о'воч, кру'ча,
підру'чник, ча'шка, по'руч

поруч / далеко

Це чашка. Тут чай. Мо'рква – це овоч.

Іван і Мари'на – чоловік і дружина.

Це стіл. Тут зошит і підручник.

Павло – юрист, а Петро' – викладач.

Слухайте, повторюйте, читайте.

Х х (ха)

ха – ах, хо – ох, ху – ух, хе – ех, хи – их, хі – іх

ха – хе, ху – хо, хе – хи, ха – ху

ха'та, хо'лодно

холодно ≠ жарко

хто, хліб

Слухайте, повторюйте, читайте.

Щ щ (ща) [шч]

ща [шча], що [шчо], шу [шчу], ще [шче], ши [шчи], щі [шч'і]

що, щі'тка, ща'стя, дощ, плащ, пло'ща

Пишіть.

Читайте.

хто	мама, бабо, тато, дитина, онук, студент, лікар, викладач, юрист
що	парта, лампа, сумка, завод, автобус, молоко

Доповніть стовпчики словами

Хто?	Що?
дочка	кафе

Павло, інститут, фіалка, онука, студентка, молоко, словник, місто, дід, лікар, яблуко, юнак, трамвай, аудиторія, юрист, викладач, крейда, кіт.

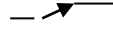
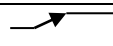
Читайте.

Хто це?

Це Іван.

Що це?

Це автобус.

 Хто це?	ІК – 2
 Що це?	ІК – 2

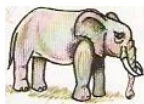
Розгляньте малюнки. Поставте до них питання та дайте відповіді.
Запишіть питання та відповіді в зошит.

Зразок:

Що це?
Це плаття.

Хто це?
Це лікар.

Розгляньте малюнки та прочитайте.

зуб – зу'би

ри'ба – ри'би

паву'к – павуки'

студе'нтка – студе'нтки

Напишіть слова у множині.

Зразок: папка – папки

Мак, нота, клас, родина, парк, центр, мапа, тема, дата, лампа, булка, центр, парта, завод, карта, урок, аптека, онук, цукерка, виделка.

Напишіть речення у множині.

Зразок: Тут студентка.

Тут студентки.

Тут баба. Там буква та звук. Тут ваза, лампа та папка. Це нота. Це цукерка та булка.

Читайте. Зверніть увагу на місце наголосу.

Словни'к – словники', брат – брати', син – сини', виклада'ч – викладачі', това'риш – товариші', плащ – плащі', ціна' – ці'ни, сестра' – се'стри, вікно' – ві'кна, сло'во – слова', мі'сто – міста'.

Читайте.

ніж – ножі

будинок – будинки

кіт – коти

дитина – діти

стіл – столи

Читайте.

ВІН	підручник – підручники інститут – інститути	+ И
	лі'кар – лікарі'	
	овоч – овочі ніж – ножі' това'риш – товариші' плащ – плащі'	Ч, Ж, Ш, Щ + І
	музей – музеї	Й – Ї

ВОНА	тарілка – тарілки машина – машини	А – И
	вишня – вишні	Я - І
	круча – кручі вежа – вежі миша – миші площа – площі	Ч, Ж, Ш, Щ + А – І
	аудиторія – аудиторії	ІЯ – Ії
ВОНО	сло'во – слова' мі'сто – міста'	О – А
	мі'сце – місця' яйце' – яйця	Е – Я

Напишіть слова в множині.

Зразок: *трактор – трактори*

Викладач, тарілка, товариш, місто, склад, трамвай, сумка, інститут, фіалка, урок, академія, університет, парта, яблуко, водій, площа, онука, плащ, круча, чоловік.

Запам'ятайте

карта = мапа літера = буква	} синоніми

поруч ≠ далеко тут ≠ там холодно ≠ жарко	} антоніми

ХТО	ЩО
мама юрист кіт собака	зошит завод фраза

Хто це?	ІК - 2
Що це?	ІК - 2

ВІН	підручник – підручники інститут – інститути	+ И
	лі'кар – лікарі'	
	овоч – овочі ніж – ножі' това'риш – товариші' плащ – плащі'	Ч, Ж, Ш, Щ + І
	музей – музеї	Й – Ї
ВОНА	тарілка – тарілки машина – машини	А – И
	вишня – вишні	Я - І
	круча – кручі вежа – вежі миша – миші площа – площі	Ч, Ж, Ш, Щ + А – І
	аудиторія – аудиторії	ІЯ – ІЇ
ВОНО	сло'во – слова' мі'сто – міста'	О – А
	мі'сце – місця' яйце' – яйця	Е – Я

Список рекомендованої літератури для поповнення знань з теми:

1. Вальченко І.В., Прилуцька Я.М. Ласкаво просимо!: Навчальний посібник з української мови для іноземних учнів підготовчого факультету. Частина І. Х.: ХНАМГ, 2010.
2. Вальченко І.В., Прилуцька Я.М. Ласкаво просимо!: Навчальний посібник з української мови для іноземних учнів підготовчого факультету. Частина ІІ. Х.: ХНАМГ, 2011.
3. Лазаренко С. В. Українська мова для іноземців (розмовно-фонетичний курс).Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2009. 104 с.
4. Мазурик Д. Українська мова для іноземців. Крок за кроком. Харків: Фоліо, 2017. 288 с.
5. Чистякова А. Б. Українська мова для іноземців: підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів Х.: Видавництво «ІНДУСТРІЯ», 2008. 384 с.

Тема 3. Рід іменників. Особові та присвійні займенники. (24 год.)

Мета: Ознайомити з поняттями «рід іменників», «чоловічий рід», «жіночий рід», «середній рід», вчити розрізняти іменники за родами, ознайомити з особовими та присвійними займенниками, вчити правильно вживати присвійні займенники в сполученні з іменниками; розвивати навички правильної вимови звуків сучасної української літературної мови; розвивати навички розрізняти тверді та м'які приголосні звуки.

Слухачі повинні **знати**:

1. Поділ іменників на роди: чоловічий, жіночий, середній.
2. Правила вживання особових займенників у мовленні.
3. Правила узгодження присвійних займенників з іменниками.
4. Засоби позначення м'якості приголосних звуків на письмі.
5. Правила транскрибування.

Слухачі повинні **вміти**:

1. Розрізняти іменники чоловічого роду, жіночого роду та середнього роду.
2. Правильно замінювати іменники особовими займенниками в мовленні.
3. Правильно вживати присвійні займенники в сполученні з іменниками.
4. Продувати речення, вживаючи особові та присвійні займенники.
5. Розрізняти тверді та м'які приголосні звуки в словах.
6. Правильно транскрибувати слова.

Розгляньте малюнки.

Читайте.

Це я, а це вона.

Це ми. Ми студенти.

Це Олена. Вона студентка. А це Павло. Він студент.

Підпишіть малюнки.

Читайте.

він	вона	воно	вони
стіл кіт парк студен т музей	сумка цукерка ваза студентка аудиторія	фото яблуко місто місце	діти заводи юристи букви
тато			

Доповніть таблицю словами.

він	вона	воно
стіл	кімната	яблуко

Мак, мама, автобус, молоко, музика, мова, склад, центр, мило, булка, парта, слово, дата, університет, сало, словник, сестра, родина, масло, онук.

Доповніть речення словами **він, вона, воно, вони**

Це фото. ... там.

Це кафе. ... тут.

Це баба та дід. ... вдома.

Це крейда. ... тут.

Це Олена та Іван. ... діти.

Це ліки. ... тут.

Це Павло. ... юрист.

Це ліки. ... тут.

Це Аліна. ... лікар.

Це сестра. ... студентка.

Це трамвай і автобус. ... там.

Це цукерка. ... тут.

Читайте.

Хто?	Чий?	Чия?	Чий?	Чий?
я	мій підручник	моя книга	моє фото	мої діти
ти	твій стіл	Твоя сумка	твоє місце	твої ручки

Це моя фотокартка. Це моя родина.
 Це мій тато. Він інженер. Це моя мама.
 Вона лікар. Поруч мій дід та моя баба.
 Мій дід – водій, а моя баба – викладач.
 Це я. Зліва мій брат. Він студент. Справа моя сестра. Вона студентка.

Намалюйте свою родину та напишіть про неї.

Поставте замість крапок слова **мій, моя, моє, мої**

Це...аудиторія. Це...студенти. Це...місто. Це...стакани. Це...яблуко.
 Це...ручка. Це...місце. Це...кіт. Це...вікно. Це...викладач. Це...масло.
 Це...цукерки. Це...будинок. Це...зошити.

Поставте замість крапок слова **твій, твоя, твоє, твої**

Це...кімната. Це...хліб. Це...сало. Це...університет. Це...чашка.
 Це...стакани. Це...стіл. Це...руки. Це...булка. Це...номер. Це...сад.
 Це...місто. Це...лампа. Це...заводи. Це...ноти. Це...кафе.

Поставте питання до виділених слів.

Зразок: *Це моя папка. Чия це папка?*

- 1) Це моя баба. Це моя онука. Це моя родина. Це твоя кава. Це твоя парта. Це твоя ручка.
- 2) Це твій лікар. Це мій труд. Це мій суп. Це твій звук. Це твій трактор. Це мій завод.
- 3) Це моє вікно. Це твоє фото. Це моє місто. Це моє місце. Це твоє слово. Це твоє око.
- 4) Це мої цифри. Це твої сестри. Це мої підручники. Це мої сини. Це твої ліки. Це твої зошити.

Читайте.

Хто?	Чий?	Чия?	Чие?	Чиї?
ми	наш дім	наша сумка	наше фото	наші діти
ви	ваш зошит	ваша машина	ваше місто	ваші онуки

Напишіть замість крапок слова **наш, наша, наше, наші**

Це...машина. Це...будинок. Це...місто. Це...зошити. Це...місце.
 Це...завод. Це...тато. Це...сумки. Це...студенти. Це...викладач.
 Це...університет. Це...кабінет. Це...друзі. Це...папір. Це...сніданок.

Напишіть замість крапок слова **ваш, ваша, ваше, ваші**

Це... завод. Це... око. Це... кафе. Це... цукерки. Це... мило.
Це... трактори. Це... цукор. Це... урок. Це... склад. Це... мапа. Це... сало.
Це... автобуси. Це... стакан. Це... музика. Це... онуки.

Поставте питання до виділених слів.

Зразок: Це наш стакан. Чий це стакан?

1) Це наш викладач. Це наш підручник. Це ваш син. Це ваш словник. Це наш інститут. Це ваш урок.

2) Це наша мама. Це ваша аудиторія. Це наша дошка. Це ваша ручка. Це наша крейда. Це ваша тарілка.

3) Це наше місто. Це ваше фото. Це ваше місце. Це наше вікно. Це наше яблуко. Це ваше яйце.

4) Це наші підручники. Це ваші кімнати. Це наші столи. Це ваші тарілки. Це наші діти. Це ваші онуки.

Читайте.

- Чий це зошит? **Твій?**
- Ні, не **мій**. Це твій зошит.
- Так, це **мій** зошит.
- Чия це папка? **Твоя?**
- Ні, не **моя**. Це твоя папка.
- Так, це **моя** папка.

- Чиє це фото? **Твоє?**
- Ні, не **моє**. Це твоє фото.
- Так, це **моє** фото.
- Чиї це студенти? **Твої?**
- Ні, не **мої**. Це твої студенти.
- Так, це **мої** студенти.

- Чий це стіл? **Ваш?**
- Ні, не **мій**. Це **твій** стіл.
- Так, це **мій** стіл.

- Чий це кіт? **Ваш?**
- Ні, не **наш**. Це **ваш** кіт.
- Так, це **наш** кіт.

- Чия це сестра? **Ваша?**
- Ні, не **моя**. Це **твоя** сестра.
- Так, це **моя** сестра.

- Чия це аудиторія? **Ваша?**
- Ні, не **наша**. Це **ваша** аудиторія.
- Так, це **наша** аудиторія.

- Чиє це яблуко? **Ваше?**
- Ні, не **моє**. Це **твоє** яблуко.
- Так, це **моє** яблуко.

- Чиє це місце? **Ваше?**
- Ні, не **наше**. Це **ваше** місце.
- Так, це **наше** місце.

- Чиї це словники? **Ваші?**
- Ні, не **мої**. Це **твої** словники.
- Так, це **мої** словники.

- Чиї це ліки? **Ваші?**
- Ні, не **наші**. Це **ваші** ліки.
- Так, це **наші** ліки.

Дайте відповіді на питання за зразком.

Зразок: - *Чий це підручник? Твій?*

- *Ні, не мій. Це твій підручник.*

Чия це фіалка? Твоя?

Чия це кімната? Твоя?

Чиє це місто? Ваше?

Чиє це мило? Ваше?

Чий це автобус? Ваш?

Чий це кабінет? Твій?

Чиї це друзі? Твої?

Чиї це сини? Ваші?

Напишіть речення в множині.

Зразок: *Це мій завод. Це мої заводи.*

Це наша вежа. Це моя ложка. Це ваша жінка. Це твоя миша. Це моя школа. Це твій шарф. Це наше слово. Це ваш кабінет. Це мій брат.

Читайте.

Це наш університет. Це наша аудиторія. Наша аудиторія № 1. Справа карта. Зліва дошка. Там букви, слова та фрази. Посередині столи. Тут мій стіл. Там мої зошити, мій підручник, мій словник і моя ручка. Це мій викладач. А це наші студенти Іван, Павло та Петро. Вони мої друзі.

Слухайте, повторюйте, читайте.

Г г (ге)

га – аг, го – ог, гу – уг, ге – ег, ги – иг, гі – іг

га – ге, гу – го, ге – ги, га – гу

га – ка, го – ко, гу – ку, ге – ке, ги – ки, гі – кі

ага' – а'ка, аго' – а'ко, агу' – а'ку, аге' – а'ке, аги' – а'ки, агі' – а'кі

Газе'та, кни'га, бага'то, го'луб, пого'да, гора', гу'мка, нога', геогра'фія, друг.

Це Іван. Він мій друг.

Це моя ліва нога, а це моя права рука.

Це стіл. Тут багато газет і книг.

Це університет. Це аудиторія № 3. Тут географія.

Це голуб і голубка. Це він і вона.

Слухайте, повторюйте, читайте.

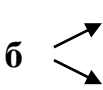
Г г (ге)

га – аг, го – ог, гу – уг, ге – ег, ги – иг, гі – іг

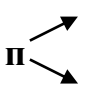
га – ге, гу – го, ге – ги, га – гу
га – ха, го – хо, гу – ху, ге – хе, ги – хи, гі – хі
ага' – а'ха, аго' – а'хо, агу' – а'ху, аге' – а'хе, аги' – а'хи, агі' – а'хі
Га'нок, гу'дзик, зигза'г, гра'ти.

Слухайте, повторюйте, читайте.

Б (м'який знак)

б [б]: ба [ба] бу [бу] би [би] бе [бе] бо [бо]
[б']: бя [б'а] бю [б'у] бі [б'і]

Бюро', бязь, бі'лий

П [п]: па [па] пу [пу] пи [пи] пе [пе] по [по]
[п']: п'я [п'а] п'ю [п'у] пі [п'і]

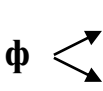
Ма'впячий, пюпі'тр, пюре'

В [в]: ва [ва] ву [ву] ви [ви] ве [ве] во [во]
[в']: вя [в'а] ві [в'і]

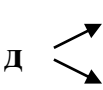
Цвях, свя'то, віз

М [м]: ма [ма] му [му] ми [ми] ме [ме] мо [мо]
[м']: мі [м'і]

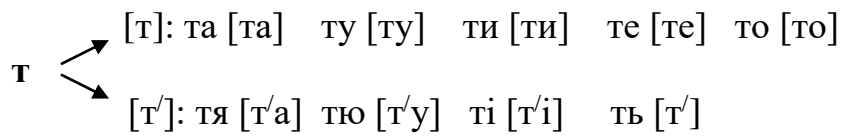
Мій

Ф [ф]: фа [фа] фу [фу] фи [фи] фе [фе] фо [фо]
[ф']: фі [ф'і]

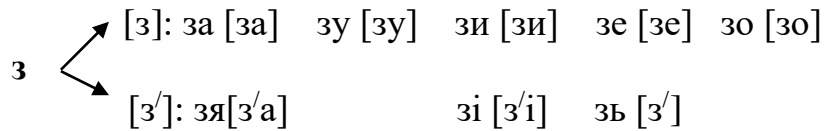
Фільм

Д [д]: да [да] ду [ду] ди [ди] де [де] до [до]
[д']: дя [д'а] дю [д'у] ді [д'і] дь [д']

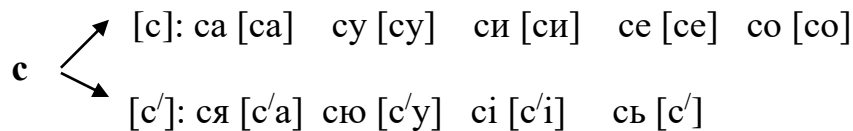
Будь ла'ска, о'дяг, дя'кую, дя'дько

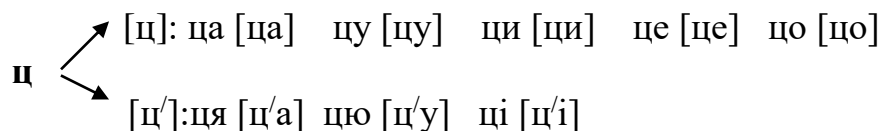
Тютю'н, костю'м, Тетя'но, взуття', т'я'жко = ле'гко, ші'сть, зву'ть, ба'тько

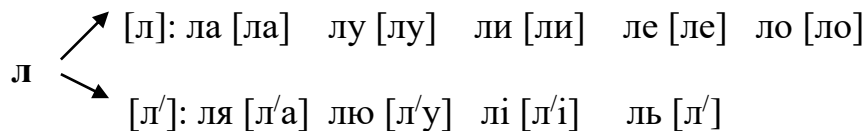
Мазь, зять

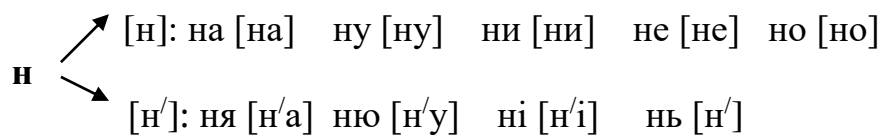
Сюпри'з, Оле'ся, ось, письмо', сядь, познайо'мтесь

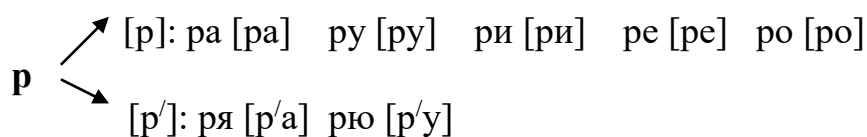
Ця, цю, пра'ця, оліве'ць, стіле'ць, кіне'ць, молоде'ць

Ля'лька, люди'на, школя'р, карто'пля, люблю', альбо'м

Пі'сня, тінь, ніко'ли, у'чень = школя'р, нюх, ре'чення / фразе, мале'нький = вели'кий

Ряд, гаря'чий / холо'дний, рюкзак

ч → [ч]: ча [ча] чу [чу] чи [чи] че [че] чо [чо]
 → [ч']: чя [ч'а] чю [ч'у] чі [ч'і]

Кло'ччя, ні'ччю, ключі'

ж → [ж]: жа [жа] жу [жу] жи [жи] же [же] жо [жо]
 → [ж']: жя [ж'а] жю [ж'у] жі [ж'і]

По'дру'жжя, по'дорожжю, жі'нка

ш → [ш]: ша [ша] шу [шу] ши [ши] ше [ше] шо [шо]
 → [ш']: шя [ш'а] шю [ш'у] ші [ш'і]

Ро'зкішню, гро'ші

г → [г]: га [га] гу [гу] ги [ги] ге [ге] го [го]
 → [г']: гі [г'і]

Гі'сть

к → [к]: ка [ка] ку [ку] ки [ки] ке [ке] ко [ко]
 → [к']: кі [к'і]

Кі'т

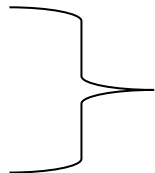
х → [х]: ха [ха] ху [ху] хи [хи] хе [хе] хо [хо]
 → [х']: хі [х'і]

Хі'ба'

Увага!

взуття
речення
ключчя

по'дружжя

воно

оліве'ць – олівці'

стіле'ць – стільці'

кіне'ць – кінці'

молодець – молодці'

у'чень – у'чні

дім – дома'

гість – го'сті

Підкресліть м'які приголосні у словах.

Ніна, бюро, вік, ти'сяча, дід, гімн, рі'дко, кіно', наші, твій, буді'вля, сві'тло, ню'хати.

Підкресліть тверді приголосні у словах.

Сьо'мий, дякую, щітка, фігу'ра, зи'мній, лі'то, коля'дка, тьо'хкати, ті'ло, люби'ти, си'ня.

Напишіть транскрипцію до слів.

Зразок: *геогра'фія [ge''ogra'f'ійа]*

Зіна, літо, хі'мія, біоло'гія, сюди', трьох, коло'дязь, ті'льки, шпи'лька, лю'лька

Поділіть слова на 3 групи:

- 1) ті, що мають тільки тверді приголосні;
- 2) ті, що мають тільки м'які приголосні;
- 3) ті, що мають і тверді, і м'які приголосні.

День, олія, зошит, обід, лілія, хата, біль, тінь, кінець, мазь, фабрика, квітка, сядь.

Читайте

Хто?	Чий?	Чия?	Чие?	Чиї?
він	його брат	Його сестра	його мило	його чашки
вона	її завод	її тітка	її молоко	її книги
воно	його суп	Його каша	його місце	його цукерки
вони	їхній клас	їхня кімната	їхнє вікно	їхні діти

Це Андрій. Це його стіл. Тут його книга, його олівець, його гумка та його зошити.

Це моя подруга Олеся. Це її кімната. Тут її ліжко, її стіл, її вікно та її стільці.

Це наше місто. Це його будинки, це його музеї, його сади, його парки.

Це ваші студенти. Це їхня аудиторія. Це їхній викладач. Це їхні місця. Тут їхні портфелі.

Виконайте за зразком.

Зразок: *Вона – друг. Її друг.*

Він – машина. Вони – син. Вона – аудиторія. Вони – кафе. Вона – сумка. Вони – булки. Він – портфель. Вони – мама. Вона – місце. Вони – інститут. Він – академія. Вони – дядько.

Поставте питання до підкреслених слів.

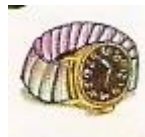
Зразок: *Це його автобус. Чий це автобус?*

Це його сестра. Це її кімната. Це його сало. Це її фото. Це їхній лікар.
Це його кабінет. Це її книга. Це їхнє місто. Це його завод. Це її чашка. Це їхня ручка. Це його будинок. Це її олівець. Це їхня аудиторія.

Напишіть чиї це речі.

Це Антон. Це його...

Це Марія.

Це Сергій та Олеся.

Напишіть замість крапок слова **його, її, їхній, їхня, їхнє, їхні**

Зразок: *Це мій друг. Це...ручка.*

Це мій друг. Це його ручка

Це моя тітка. Це...кіт.

Це Ніна. Це...кабінет.

Це студенти. Це...аудиторія.

Це Павло. Це...університет.

Це мої діти. Це...книжки.

Це моя мама. Це...сумка.

Це Олексій і Катря. Це...олівці.

Це мої брати. Це...завод.

Це Антон. Це...стіл.

Це Світлана та Антон. Це...кімната.

Читайте.

- Це ваша книга?

- Так, моя.

- Це ваші діти?

- Ні, не мої.

- Чий це діти?

- Я не знаю, чиї це діти.

- Це ваш кабінет?

- Ні, не мій.

- Це його місце?

- Ні, не його.

- Чиє це місце?

- Я не знаю, чиє це місце.

- Це їхня академія?	- Це твоє вікно?
- Ні, не їхня.	- Ні, не моє.
- Чия це академія?	- Чиє це вікно?
- Я не знаю, чия це академія.	- Я не знаю, чиє це вікно.

Складіть діалоги за зразком.

Зразок:

- *Це ваш трактор?*
- *Ні, не мій.*
- *Чий це трактор?*
- *Я не знаю, чий це трактор.*

Це ваше фото? Це його викладач? Це твої словники? Це її кішка? Це наша виделка? Це їхні зошити? Це твоя гумка? Це ваше місце? Це її тарілка? Це наші портфелі?

Читайте.

- Це ваша цукерка?	- Це твій портфель?
- Ні, не моя.	- Ні, не мій.
- Ви знаєте, чия це цукерка?	- Ти знаєш, чий це портфель?
- Так, я знаю. Це його цукерка.	- Так, я знаю. Це її портфель.
- Це наші зошити?	- Це її сумка?
- Ні, не наші.	- Ні, не її.
- Ти знаєш, чий це зошити?	- Ви знаєте, чия це сумка?
- Так, я знаю. Це їхні зошити.	- Так, я знаю. Це моя сумка.
- Це його місце?	- Це їхнє молоко?
- Ні, не його.	- Ні, не їхнє.
- Ви знаєте, чиє це місце?	- Ти знаєш, чиє це молоко?
- Так, я знаю. Це її місце.	- Так, я знаю. Це твоє молоко.

Складіть діалоги за зразком.

Зразок: *Це ваше мило? – він*

- *Це ваше мило?*
- *Ні, не моє.*
- *Ви знаєте, чиє це мило.*
- *Так, я знаю. Це його мило.*

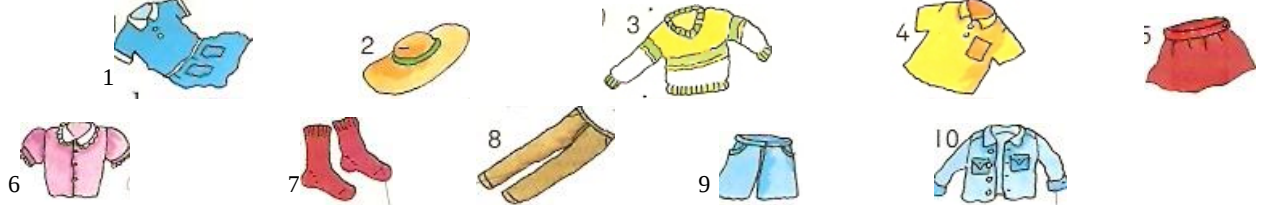
Це ваша фіалка? – вона
 Це його сік? – я
 Це їхня сестра? – ми
 Це їхні батьки? – ти
 Це твоє кафе? – він

Це їхній університет? – ви
 Це її папір? – вони
 Це його сніданок? – ми
 Це ваш трамвай? – вони
 Це наша кімната? – він

Читайте текст.

Це моя кімната. Справа мій стіл. Тут мої речі: мій зошит, моя ручка, мій олівець, моя гумка, мій словник, мій підручник і моя карта. Зліва моя шафа. Там мій одяг: мій костюм, мій светр, моя шапка, мій шарф, мої брюки, моя спідниця, моє плаття, мої сорочки.

Розгляньте малюнки, прочитайте та запам'ятайте слова.

1) пла'ття; 2) капелю'х; 3) светр; 4) футбо'лка; 5) спідни'ця; 6) блу'зка; 7) шкарпе'тки; 8) брю'ки; 9) шо'рти; 10) соро'чка

Читайте

- Як вас звать?	- Як тебе звать?
- Мене звать Іван.	- Мене звать Ніна.
- Як її звать?	- Як його звать?
- Її звать Олеся.	- Його звать Ігор.
- Як їх звать?	
- Їх звать Василь і Ганна.	
- Хто це?	- Хто це?
- Це мій друг.	- Це моя сестра.
- Як його звать?	- Як її звать?
- Його звать Петро.	- Її звать Оріся.
- Хто він?	- Хто вона?
- Він студент.	- Вона лікар.

Напишіть питання замість крапок

Зразок: ...	- Як вас звать?
- Мене звать Іван.	- Мене звать Ніна.
...	...
- Її звать Катерина.	- Його звать Дмитро.
...	...
- Їх звать Юрась і Олена.	- Мене звать Віталій.

Складіть діалоги.

- ...?	- ...?
- Це мій друг.	- Це моя мати.
- ...?	- ...?
- Його звать Петро.	- Її звать Поліна.
- ...?	- ...?
- Він лікар.	- Вона інженер.
-
- ...?	
- Це мої діти.	
- ...?	
- Їх звать Олеся та Григорій.	
- ...?	
- Вони школярі.	

Читайте.

Здрастуйте! Мене звать Олена. Я студентка. Ось мій університет. Тут моя аудиторія. Ось наш викладач. Його звать Тарас Іванович. Ось мої друзі: Павло, Ганна, Дмитро, Юрась і Тетяна. Це наші столи. Тут наші книги, зошити, ручки, гумки, словники та олівці. А ось наша дошка. Там крейда.

Напишіть про свою аудиторію.

Читайте.

Це я. Мене звать Юрась. А це моя родина. Вона велика. Ось мій тато. Його звать Петро. Він лікар. А це моя мама. Її звать Марія. Вона викладач. Зліва мій брат. Його звать Олег. Він школяр. Справа моя сестра. Її звать Наталка. Вона школярка.

Напишіть про свою родину.

Запам'ятайте

я	ти	він
ми	ви	вона
		воно
		вони

він	Вона	воно
студент парк музей трамвай	ручка студентка аудиторія академія	фото вікно місце кафе

тато	ХТО	ЧИЙ	ЧИЯ	ЧИЄ	ЧИЇ
	я	Мій	моя	моє	мої
	ти	Твій	твоя	твоє	твої
	ми	Наш	наша	наше	наші
	ви	Ваш	ваша	ваше	ваші

-	Це твій клас?
-	Так, це мій клас.
-	Це ваш викладач?
-	Так, це мій викладач.
-	Так, це наш викладач.

	ХТО	ЧИЙ	ЧИЯ	ЧИЄ	ЧИЇ
він		його	його	його	його
вона		її	її	її	її
воно		його	його	його	його
вони		їхній	їхня	їхнє	їхні

взуття речення ключця подружжя	воно
---	-------------

олівець – олі <u>в</u> ці	дім – дома
стілець – сті <u>л</u> ьці	гість –
гості	
кінець – кін <u>ц</u> і	
молодець – молод <u>ц</u> і	

учень – учні
гість – гості

Список рекомендованої літератури для поповнення знань з теми:

1. Вальченко І.В., Прилуцька Я.М. Ласкаво просимо!: Навчальний посібник з української мови для іноземних учнів підготовчого факультету. Частина І. Х.: ХНАМГ, 2010.
2. Вальченко І.В., Прилуцька Я.М. Ласкаво просимо!: Навчальний посібник з української мови для іноземних учнів підготовчого факультету. Частина ІІ. Х.: ХНАМГ, 2011.
3. Лазаренко С. В. Українська мова для іноземців (розмовно-фонетичний курс).Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2009. 104 с.
4. Мазурик Д. Українська мова для іноземців. Крок за кроком. Харків: Фоліо, 2017. 288 с.
5. Чистякова А. Б. Українська мова для іноземців: підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів Х.: Видавництво «ІНДУСТРІЯ», 2008. 384 с.

Завдання для самоконтролю

1. Заповніть таблицю словами.

—	— ' —	— — ' —	— ' — —	— — ' —	— — — ' —
---	-------	---------	---------	---------	-----------

Дитина, масло, кафе, сад, булка, парк, студент, родина, мапа, слон, будинок, далеко, буква, звук, виделка, урок, парта, цукерка, сумка.

2. Читайте запитання та дайте відповіді.

Зразок:

Це кава?

Ні, це не кава. Це вода.

Це газета?

Це око?

Це студентка?

Це слон?

Це автобус?

Це собака?

Це дитина?

Це риба?

3. Напишіть слова у множині.

Зразок: *ваза – вази*

Велосипед, студент, цукерка, ресторан, клас, урок, стакан, булка, виделка, звук, сумка, павук, риба, слон.

4. Підпишіть малюнки.

Зразок:

Це стакан і

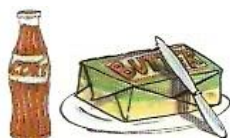
молоко.

1.

2.

3.

5. Доповніть таблицю словами.

він	вона	воно
-----	------	------

Журнал, слово, крейда, дід, трамвай, юрист, цукерка, дошка, шафа, миша, шофер, сало, зошит, ліжко, інженер, дружина, жук, чай, дочка, овоч, чоловік, місто.

6. Доповніть таблицю словами.

хто	що
-----	----

Аудиторія, викладач, собака, павук, онука, інститут, юнак, яблуко, сумка, кафе, трамвай, лікар, дід, родина, слива, яйце, словник, тато.

7. Поставте замість крапок слова:

А) мій, моя, моє, мої

Це ... ресторан. Це ... мама. Це ... місце. Це ... діти.

Б) твій, твоя, твоє, твої

Це ... фото. Це ... подруга. Це ... плащ. Це ... підручники.

В) наш, наша, наше, наші

Це ... школа. Це ... цукерки. Це ... хліб. Це ... молоко.

Г) ваш, ваша, ваше, ваші

Це ... іграшка. Це ... стіл. Це ... студенти. Це ... море.

8. Поставте питання до виділених слів.

Зразок: Це мій кіт. – Чий це кіт?

Це наш університет. Це твоя сестра. Це наші книги. Це моя тітка. Це твій дідусь. Це моя сумка. Це наші діти. Це твоє фото. Це мої плащі.

9. Напишіть речення в множині.

Зразок: Це наше місце. – Це наші місця.

Це мій викладач. Це наша площа. Це твій автобус. Це твій трамвай. Це наша академія. Це ваш музей. Це моя аудиторія. Це твоє слово. Це наше слово. Це моє яйце. Це наша круча. Це твій діалог.

10. Напишіть транскрипцію до слів.

Любити, яйце, дякую, кіт, щітка, анатомія, сім, кінець.

11. Виконайте вправу за зразком.

Зразок: Він – портфель. – Його портфель.

Я – ручка. Ми – діти. Ви – родина. Вона – фотоапарат. Вони – яблуко. Ви – цукерки. Ти – брат. Я – син. Він – дідусь. Ми – підручники. Вона – велосипед. Я – машина. Ви – автобус. Вони – вода. Ти – сумка. Він – будинок. Вона – кафе. Вони – ресторан. Я – місце. Ти – словник.

12 . Напишіть чий це речі.

Це Павло. Це його...

Це Марина.

Це Ганна та Оксана.

Додаток 1
Український алфавіт

Аа	Бб	Вв	Гг	Гг	Дд	Ее
Єе	Жж	Зз	Ии	Іі	Її	Йй
Кк	Лл	Мм	Нн	Оо	Пп	Рр
Сс	Тт	Уу	Фф	Хх	Цц	Чч
Шш	Щщ	Ьь	Юю	Яя		

Додаток2 Родина

бабуся

дідусь

мати / мама / матуся

батько / тато

сестра

брат

мати та донька

бабуся та онука

мати та син

бабуся та онук

Додаток 3 Одяг

сукня / плаття

капелюх

светр

футболка

спідниця

блузка

шкарпетки

брюки

шорти

сорочка

куртка

пальто

Додаток 4 Людина

око / очі

ніс

губа / губи

підборіддя

волосся

шия
плечі

рука / руки

палець / пальці

живіт

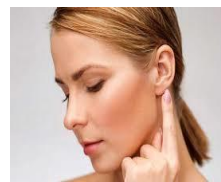
брова / брови

щока / щоки

зуб / зуби

вухо / вуха

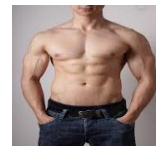
обличчя

плече /

нога / ноги

тулуб

спина

Додаток 5 Фрукти

полуниця

яблуко

слива

абрикос

персик

 виноград

кавун

диня

банан

апельсин

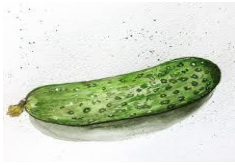

малина

вишня

Додаток 6 Овочі

огірок

помідор

капуста

цибуля

буряк

картопля

морква

перець

баклажан

кабачок

Додаток 7

Кольори

чорний

жовтий

блакитний

синій

червоний

зелений

білий

Додаток 8
Форми мовленнєвого етикету

Вітання	Прощання
Доброго ранку Доброго дня Доброго вечора Привіт Радий (рада / раді) Вас бачити	На все добре До побачення Хай щастить Бувай(те) Усього найкращого До завтра До зустрічі На добраніч

Форми ввічливості

Будь ласка
Перепрошую
Вибачте
Нема за що
Дуже приємно
З радістю
Залюбки
Як справи?

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вальченко І.В., Прилуцька Я.М. Ласкаво просимо!: Навчальний посібник з української мови для іноземних учнів підготовчого факультету. Частина І. Х.: ХНАМГ, 2010.
2. Вальченко І.В., Прилуцька Я.М. Ласкаво просимо!: Навчальний посібник з української мови для іноземних учнів підготовчого факультету. Частина ІІ. Х.: ХНАМГ, 2011.
3. Вінницька В. М. Українська мова як іноземна (початковий курс). К.: ВПЦ «Київський університет», 2002. 379 с.
4. Вінницька В. М. Українська мова: практичний курс граматики для студентів-іноземців. К.: ВПЦ «Київський університет», 2003. 272 с.
5. Іванець Т. Ю. Українська мова для іноземних студентів: навч. посіб. для студентів-іноземців. Вінниця: ВДТУ, 1999. 112 с.
6. Лазаренко С. В. Українська мова для іноземців (розмовно-фонетичний курс). Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2009. 104 с.
7. Лазаренко С. В. Українська мова для іноземних студентів філологічних спеціальностей з КНР. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2010. 137 с.
8. Мазурик Д. Українська мова для іноземців. Крок за кроком. Харків: Фоліо, 2017. 288 с.
9. Фролова Т. Д. Українська за 26 днів: українська для тих, хто її не вивчав: навч. посіб. К.: Видавництво А.С.К., 2004. 304.
10. Чезганов С. А. Українська мова як іноземна: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2008. 232 с.
11. Чистякова А. Б. Українська мова для іноземців: підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів Х.: Видавництво «ІНДУСТРІЯ», 2008. 384 с.